

Лілія Зуб

Магістрантка,

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

zub.97lili@gmail.com

Іван Ковальчук

Доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії та картографії

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна

ORCID: 0000-0002-2164-1259

kovalchukip@ukr.net

КАРТОГРАФІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПЛАНУ РОЗВИТКУ ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Анотація. Розглянуто питання картографічного забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад. Картографічні моделі ОТГ є необхідними для прийняття низки важливих рішень у сфері соціально-економічного, екологічного життя. Вони надають інформацію про просторове розташування об'єктів, їх природний і господарський стан, ризики, створювані для населення і природи, виступають географічною основою розпланування території та вирішення проблемних питань соціально-економічного розвитку.

Ключові слова. Об'єднані територіальні громади, картографічне забезпечення плану розвитку ОТГ, схеми планування території, сфери застосування картографічних матеріалів, генеральний план населеного пункту.

В сучасному світі неможливо обійтись без карт. Вони виконують важливу роль в пізнанні довкілля і надають багато інформації про навколишнє середовище, суспільство та господарство країн Світу і його геопросторових утворень.

Картографічне забезпечення різних сфер життєдіяльності суспільства – це картографічні моделі різного масштабу та змісту, що забезпечують отримання інформації про просторове положення різнорангових об'єктів, їх природний і господарський стан, правовий режим земель та елементів інфраструктури, тенденції змін у навколишньому середовищі тощо [1].

Сучасний етап розвитку географічної картографії, як зазначають провідні вчені-картографи України, характеризується проникненням в науку і виробництво геоінформаційних ідей і технологій. Є усвідомлення необхідності картографічного обґрунтування передумов для визначання напрямів та шляхів формування необхідних нашій державі структур, інституцій, які будуть запроваджувати нову економічну політику. У суспільстві є попит на картографічні моделі, як відображають зміни форм власності, розподіл та рух фінансів, тенденції трансформування територіальної структури господарства, зміни у демографічних процесах, процеси в електоральній сфері та інші складні явища в суспільстві [2].

Найактуальнішим завданням на сьогодні в Україні є децентралізація та створення об'єднаних територіальних громад (ОТГ), в результаті чого з'являється потреба у використанні існуючих картографічних матеріалів та створенні нових, необхідних для вирішення низки питань з управління та використання земельних, мінерально-сировинних, водних, біотичних, трудових та інших видів ресурсів ОТГ. Станом на 10 квітня 2019 року [3] об'єднаним територіальним громадам було передано із державної у комунальну власність 1450,8 тис. га сільськогосподарських земель. Для забезпечення їх раціонального використання необхідно розробити проекти землеустрою та генеральні плани розвитку населених пунктів.

Згідно з положенням частини 5 статті 83 ЗКУ, об'єднані територіальні громади наділені можливістю набувати землю в комунальну власність такими способами:

- передачею їм земель державної власності;

- відчуженням спадщини ділянок для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності згідно з законом;

- прийняттям спадщини або переходом в їхню власність земельних ділянок, визначених судом відумерлою спадщиною;

- придбанням її за договором купівлі-продажу, рентою дарування, міни, за іншими цивільно-правовими угодами;

- виникненням інших підстав, передбачених законом [4].

Таким чином, враховуючи те, що ОТГ мають у своєму розпорядженні: а) сільськогосподарські землі, а також земельні ділянки, на яких розташовані будівлі, споруди, інші об'єкти нерухомого майна комунальної власності відповідної територіальної громади; землі, які перебувають у постійному користуванні органів місцевого самоврядування, комунальних підприємств, установ, організацій; б) всі інші землі, розташовані в межах відповідних населених пунктів, крім земельних ділянок приватної та державної власності [4], необхідно здійснити інвентаризацію наявних ресурсів, створити картографічні моделі та інше геоінформаційно-картографічне забезпечення, необхідне для створення і реалізації планів соціально-економічного розвитку ОТГ, забезпечення раціонального використання їхніх земель, моніторингу екологічного стану навколишнього середовища, вирішення завдань господарського розвитку та охорони земельних, водних, біотичних ресурсів.

До картографічних матеріалів, необхідних для забезпечення розвитку об'єднаних територіальних громад, відносимо:

- 1) генеральні плани населених пунктів, які входять до ОТГ;
- 2) детальні плани населених пунктів ОТГ;
- 3) план зонування території поселень, розташованих в межах ОТГ;
- 4) схеми розпланування території ОТГ;
- 5) базові тематичні карти і плани (рельєфу, ґрунтів та їх властивостей, розміщення земель різного цільового призначення, житла, господарських об'єктів та елементів інженерної інфраструктури, екологічного стану навколишнього середовища, рекомендацій щодо покращення використання природних ресурсів, захисту земель від несприятливих процесів тощо);
- 6) кадастрові та індексні плани земельних ділянок;
- 7) іншу статистичну і картографічну інформацію в цифровому вигляді.

Завдяки вище переліченому картографічному забезпеченню функціонування та розвитку ОТГ будуть вирішуватися такі завдання (рис. 1).

Обов'язковою складовою заходів, спрямованих на забезпечення розвитку ОТГ, є розроблення схем розпланування території, які міститимуть основні принципи і напрямки планувальної організації та визначення функціонального призначення кожного елементу території ОТГ, а також такі проектні пропозиції з:

- розміщення нових об'єктів виробничої сфери ОТГ;
- розвитку житлового будівництва;
- організації інженерно-транспортної інфраструктури;
- формування системи побутового та іншого обслуговування населення;
- захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів;
- збереження об'єктів історико-культурної та етнографічної спадщини і пам'яток археології, традиційного характеру середовища історичних населених пунктів [5]
- охорони навколишнього природного середовища;

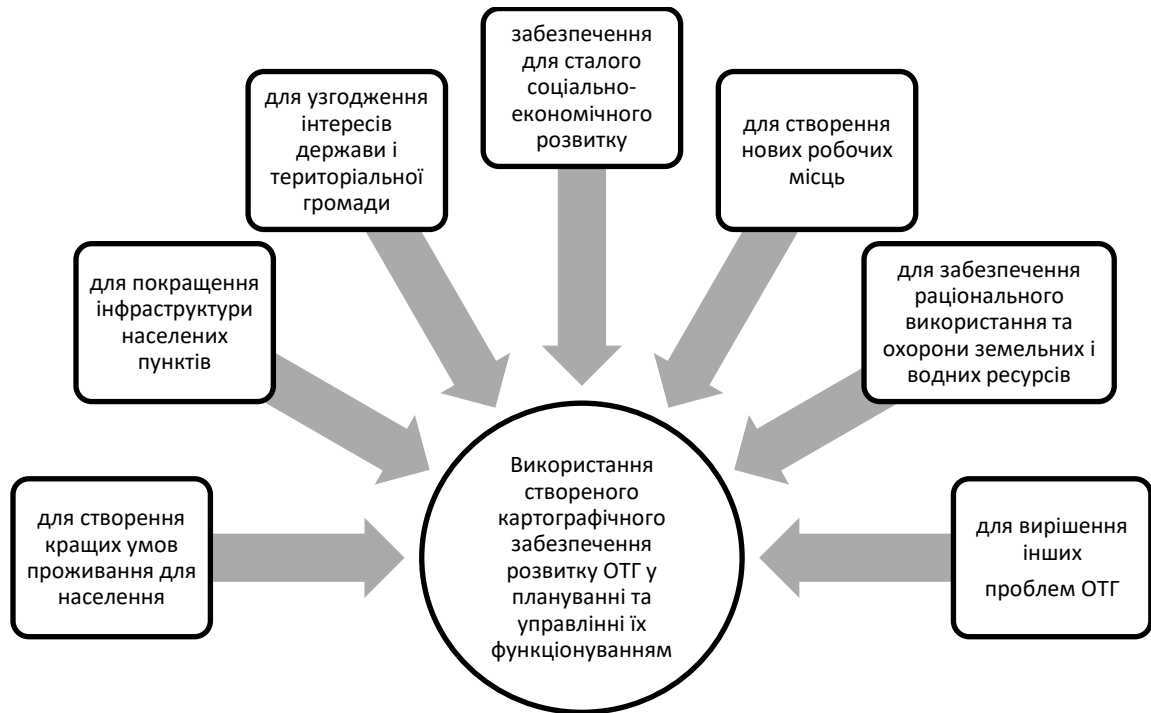

Рисунок 1 Завдання картографічного забезпечення плану розвитку ОТГ

Висновки. Отже, можна підсумувати, що у плануванні розвитку об'єднаних територіальних громад картографічне забезпечення відіграватиме важливу роль. З його використанням плануватимуться і вирішуватимуться питання соціально-економічного, господарського розвитку ОТГ, створення чи реконструкції інженерно-технічної, житлово-побутової, оздоровчої інфраструктури, екологічні, землевпорядні проблеми, обиратимуться території для розселення, праці, відпочинку та оздоровлення.

ПОСИЛАННЯ

- [1] Ковальчук І. П. Євсюков Т. О. Картографія. Лабораторний практикум: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Видання третє / Ковальчук І. П. Євсюков Т. О. – Київ-Львів: Простір-М, 2015. – 282 с.
- [2] Козаченко Т. І., Картографічне моделювання: Навчальний посібник / Т. І. Козаченко, Г. О. Пархоменко, А. М. Молочко; Під ред. А. П. Золовського. - Вінниця: Антекс-У ЛТД, 1999. – 328 с.
- [3] Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування. [Електроний ресурс]. - Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/396/10.04.2019.pdf>
- [4] Даугуль В., Алексенко А. Актуальні питання використання земель сільськогосподарського призначення органами місцевого самоврядування / В. Даугуль, А. Алексенко. — Х. : Фактор, 2018. — 176 с.
- [5] Криштоп Т., Рись Р., Кошелюк Л. Посібник з питань просторового планування для уповноважених органів містобудування та архітектури об'єднаних територіальних громад [Електроний ресурс]. - Режим доступу: <https://storage.decentralization.gov.ua/uploads/library/file/347/1.pdf>